

ČESKÁ REPUBLIKA - NÁŠ NOVÝ DOMOV

Scénář naučného dokumentárního pořadu určeného osobám
z cílové skupiny „*Koncepce integrace cizinců*„

Jiří Pernes

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
Praha 2003

Kamera:

Výroba:

Zvuk:

Technologie:

Natáčení:

*

Poznámka ke konstrukci pořadu

Dokumentární pořad "Česká republika – náš nový domov" je určen především osobám, které se na území ČR legálně zdržují déle než jeden rok (cílová skupina „*Koncepce integrace cizinců*“). Má jim poskytnout základní informace o zemi a společnosti, která by jim a jejich nejbližším měla pro další život poskytnout útočiště. Nabízí jim základní informace o geografickém a klimatickém charakteru českých zemí, o jejich historickém vývoji i politickém systému. V závěrečné části chce žadatele o azyl upozornit na možné problémy, spojené s jejich integrací do místní společnosti. Z uvedených důvodů je vnitřně - nikoli však formálně - pořad rozdělen do následujících oddílů:

I. Česká republika - země a lidé

II. Česká republika - historie

III. Česká republika - politický systém

IV. Chceme zde žít s vámi

Pro poslední část pořadu byla zvolena forma malé ankety, která může působit na diváky dojmem nejvíce přesvědčivým. Vzhledem k nejednotnému a poměrně nízkému vzdělanostnímu stupni osob, jimž se bude pořad nabízet, usiluje o maximální srozumitelnost a jednoduchost výkladu. Ve snaze udržet pozornost diváků byl koncipován jako čtyřicetiminutový; domnívám se, že při delší stopáži by již bylo obtížné pozornost diváků udržet.

Při zpracovávání pořadu bude třeba využít archivní dokumentární snímky, ať již z Národního filmového archivu v Praze nebo z archivu České televize.

Celá řada údajů uváděných v pořadu, např. o výsledcích voleb, o zastoupení jednotlivých politických stran v parlamentě atd. vychází z posledních voleb v r. 1998. Podle mého názoru by bylo prospěšné k výrobě pořadu přistoupit nyní, kdy v České republice proběhly koncem roku 2002 parlamentní volby a po volbě nového prezidenta v letošním roce. Na základě výsledku obou voleb je ovšem třeba scénář aktualizovat. Od toho také bude odvislá volba osob, které budou v pořadu vystupovat.

Film je určen především nestátním, neziskovým organizacím a dalším institucím, které spolupracují při realizaci „*Koncepce integrace cizinců*“, (např. v rámci jejich poradenských center – sociálně právní poradenství a v rámci informačních a osvětových akcí, které pořádají).

1.

Mozaika dokumentárních záběrů, přibližujících život ve vyspělých západních společnostech: moderní továrny, moderní technika na obdělávaných

Komentář m. o.:

Dnešní svět je světem obrovských protikladů. Technický pokrok usnadňuje lidem život: moderní stroje v továrnách odstraňují těžkou dřinu, nejnověj-

polích, laboratoře a vědecký výzkum.

Pokračování dokumentárními záběry evropských a amerických měst a spokojených lidí v nich: pohodlné domy, plné obchody a restaurace, luxusní automobily, zábava.

Jako kontrast předložit dokumentární záběry, zachycující ekologické katastrofy v Africe, válečné scény a utrpení, hořící vesnice a hromadné hroby.

Pokračování dokumentárními záběry uprchlíků v nejrušnějších částech světa.

Pohled na Prahu, Vltavu, pražský Hrad, do toho vlající česká vlajka.

2.

Záběr pražského Hradu, případně české vlajky zastavit a využít jej jako pozadí pro úvodní titulky, včetně názvu filmu:

ČESKÁ REPUBLIKA – NÁŠ NOVÝ DOMOV

3.

Pohled na schematickou mapu Evropy, v níž je výrazně vyznačeno území České republiky.

Záběr Labe, po němž plují nákladní lodě.
Obdobný záběr Odry.

ší technologie umožňují vyrobit takové množství potravin, které by mohlo stačit všem, skvělé objevy porázejí dosud nevyléčitelné nemoci a prodlužují život člověka. Obyvatelé vyspělých zemí se mohou věnovat svým zálibám a žít skutečně kvalitním životem. Na druhé straně panuje na velké části naší planety bída a utrpení.

Ekologické katastrofy, sucho a záplavy jsou provázány četnými válkami a zotročováním.

Diktatury, terorismus a násilí provázejí život milionů lidí. To vše je nutí hledat místo pro nový, důstojnější život někde jinde, než v jejich vlasti. Ne náhodou bylo 20. století nazváno stoletím uprchlíků. A zdá se, že v začínajícím století jedenadvacátém bude tento trend ještě vystupňován. Mnozí z uprchlíků na své cestě za štěstím dorazili až do středu Evropy, do České republiky. Jen málokdo si ji vybral za cíl své cesty, většina z nich sem dorazila náhodou a o naší vlasti ví jen málo nebo vůbec nic. Co jim vůbec můžeme nabídnout?

Komentář m. o.:

Česká republika je nevelkou zemí ve středu Evropy: má rozlohu 78 886 km². Je státem vnitrozemským, a proto nemá přístup k moři. Na území České republiky však pramení velká řeka Labe, která umožňuje spojení se Severním mořem, a také řeka Odry, která ústí do moře

Panoramatický pohled na české pohraniční hory, např. na Krkonoše.

Pohled na Sněžku, nejlépe v zimě, zasněženou.

Letecký záběr Českomoravské vysočiny s pohledem na tamní města a vesnice a na dálnici s hustým provozem. Polabská nížina s obilnými poli a ovocnými sady. Pohled na Beskydy - Lysá hora a Radhošť, stejný pohled v zimě i v létě. Jihomoravská nížina s Pálavou, záběr na vinohrady. Pohled na Jeseníky, letecký záběr Opavy a Krnova.

4.

Mozaika v rychlém sledu za sebou následujících záběrů jednoho místa - za slunečního svitu na jaře, za deště, na podzim i pod sněhem. Pohled na zemědělskou krajinu - kvetoucí sady, obdělávaná pole, pasoucí se dobytek na loukách a také lesy s divokou zvěří. Krajina v zimě - zasněžené město a vesnice, rampouchy na střechách, děti na sáních a lyžaři, vleky. Dokumentární záběry z odstraňování důsledků sněhové kalamity, vystřídat záběry z povodně na střední Moravě v roce 2000.

Baltického. Česká republika se rozkládá na území historických Čech, Moravy a části Slezska. Čechy tvoří jakousi kotlinu, obklopenou horami - na severu Krkonošemi, v nichž se tyčí do výšky 1603 metrů nad mořem nejvyšší česká hora Sněžka, na západě Krušnými horami a na jihu Šumavou. Od Moravy odděluje Čechy Českomoravská vysočina, která je poměrně hustě osídlena. Střed Čech, obklopený horami, tvoří úrodná nížina, odedávna zemědělsky využívaná. Morava, ohraničená na východě vysokými Beskydami a Javorníky, se na jihu široce otevírá úrodnými nížinami směrem k evropskému veletoku Dunaji. Na severu Morava sousedí s malým Slezskem, jehož větší část byla v minulosti od českého státu násilím odtržena.

Komentář m. o.:

Díky své zeměpisné poloze je Česká republika ušetřena všech extrémních protikladů počasí. Průměrná roční teplota dosahuje přibližně 8°C. Mírné, vlhké a příjemné jarní, letní a podzimní měsíce umožňují nejen bezproblémový život lidem, ale také rozvoj tradičního, velice výnosného zemědělství. Zima obvykle nebývá v našich končinách příliš krutá. Mrazy dosahující více než -10°C jsou výjimkou a netrvají dlouho, stejně jako nezvladatelné záplavy sněhu.

Díky tomu bývá Česká republika jen v opravdu mimořádných případech postihována živelnými kalamitami, například sněhovými, či povodněmi.

To vše se promítá nejen do podoby krajiny a ovlivňuje výběr rostlinných a živočišných dru-

5.
Panoramatický pohled na Prahu vystřídat s leteckým záběrem města, potom záběry ze života v pražských ulicích.

Pohled na pražský Hrad s vlající prezidentskou standardou, v rychlém sledu ukázat budovu předsednictva vlády a parlamentu.

Pohled na budovu amerického velvyslanectví s vlajkou USA a na budovu Rumunské republiky s vlající vlajkou.

Budova RFE na Václavském náměstí, následně pohled do studia této rozhlasové stanice.

Karolinum zvenčí a potom pohled do posluchárny při přednášce, dále pohled na budovu ČVUT a do některé z jejích laboratoří, následně záběry z ateliéru AVU.

Budova Národního muzea zvenčí, poté pohled na Veletržní palác a do jeho expozice, pak nová budova Státního ústředního archivu a jeho badatelna.

6.
Panoramatický pohled na Brno, vystřídat s leteckým záběrem tohoto města.

Mozaika nejvýznamnějších brněnských památek.

7.
Rozhovor proběhne na terase

hů, kterým se na území Čech, Moravy a Slezska daří, ale také - samozřejmě - i do způsobu života zdejších lidí.

Komentář m. o.:

Hlavním městem Čech a dnes i celé České republiky je Praha. Je současně našim největším městem - žije v ní 1 190 000 obyvatel, je sídlem prezidenta, vlády, zákonodárných orgánů a všech dalších ústředních a nejvýznamnějších institucí.

Zde sídlí zastupitelské úřady jiných států, s nimiž Česká republika udržuje diplomatické styky, zde našla nově umístění rozhlasová stanice Svobodná Evropa, která šíří do některých diktátorských zemí pravdivé zprávy.

V Praze je sídlo nejstarší české univerzity, Českého vysokého učení technického i ostatních vysokých škol.

Do Národního muzea, Národní galerie, Státního ústředního archivu a Národní knihovny v Praze jsou po desetiletí cílevědomě soustřeďovány nejvýznamnější památky české historie.

Komentář m. o.:

Na území České republiky je pět velkoměst, v nichž žije více než 100 000 obyvatel. Jejich význam je dnes ovšem ve srovnání s Prahou podstatně menší. Brno, hlavní město Moravy a druhé největší město republiky, je dnes jen sídlem krajského úřadu.

Synchron: primátor města Brna
Brněnský primátor hovoří o vý-

hradu Špilberk s městem
v pozadí. Kamera švenkuje
z hradní budovy na město,
v případě potřeby využít na
prostrhly záběrů z ulic.

8.
Celkový pohled na město,
zase vystřídáný leteckým
záběrem, pak mozaika z nej-
významnějších opavských
památek.

9.
Rozhovor proběhne ve vstup-
ní hale Slezského zemského
muzea, na prostrhly využít
záběrů z opavských ulic.

10.
Záběr některého z masových
shromáždění v pražských u-
licích, např. v převrato-
vých dnech r. 1989. Vybrat
hledy do tváří lidí zblízka.

Využít některého z národo-
pisných dokumentů - ukázat
kupř. jízdu králů, cimbálo-
vou muziku, hody na jižní
Moravě.

Záběry z vyučování v růz-
ných typech škol - od mateř-
ské po střední.

11.
Pohled na moravskou vesnici
s kostelíkem na návsi, pro-
lnout do bohoslužby tamtéž.

znamu a charakteru města,
o jeho největších problémech
a plánech do budoucna.

Komentář m. o.:
Opava, hlavní město Slezska je
na tom ještě hůře. Dnes v ní
sídlí pouze okresní úřad
a i ten pouze dočasně. Opava
však zůstává významným centrem
duchovním a kulturním.

Synchron: primátor města Opavy
Primátor Opavy hovoří o sou-
časnosti města a o významu
Slezského muzea a Slezské uni-
verzity pro jeho život.

Komentář m. o.:
Na území České republiky žije
10 292 433 obyvatel, většinu
z nich tvoří Češi, malá část
se hlásí k moravské a sloven-
ské národnosti, vedle nich tu
žije také národnostní menšina
polská a německá. Jen nepatrný
počet českých občanů se ozna-
čil za Romy. Na mnoha místech,
především na Moravě a ve Slez-
sku, jsou stále živé lidové,
národopisné tradice, k nimž se
místní obyvatelé hrdě hlásí.
V České republice je povinná
školní docházka. Důkladně pro-
myšlený systém základního
vzdělávání, středního, odbor-
ného a učňovského školství, na
něž navazuje soustava škol vy-
sokých, zajišťuje kvalitní
vzdělanostní úroveň obyvatel-
stva.

Komentář m. o.:
Většina obyvatel České repu-
bliky vyznává křesťanské hod-
noty, a jimi se v životě řídí
i ti, kteří se nehlásí k žád-
nému náboženství. Celkem 44%

Chrám sv. Víta v Praze, architektura, pohled na věřící v kostele při mši a při bohoslužbě, dále pohled na evangelický kostel, zdůraznit prostotu jeho interiéru.

Židovský hřbitov v Praze, pohled z výšky, pak detailní záběr náhrobků, prolnout do expozice Státního židovského muzea v Praze, nakonec ukázat bohoslužbu v synagoze.

12.
Letecké záběry několika menších měst, pak ukázat náměstí např. v Mikulově, Olomouci, Litomyšli a Hradci Králové.

Pohled na průmyslové podniky zvenčí - kouřící komíny, hute, těžní věže.

Záběry ze závodu Škoda Mladá Boleslav - práce na montážní lince.

Jako protiklad pohled do prázdné haly některého z uzavřených podniků, např. Poldi Kladno.

Dokumentární záběry z některého z velkých družstev - kombajny na polích, velkokapacitní kravíny a vepříny.

Pohled na nově vzniklou soukromou farmu a její provoz.

Výstavba nového továrního objektu v Hranicích na Mora-

ckých občanů se pokládá za věřící, více než třetina populace se hlásí k vyznání římsko-katolickému, ostatní pak k různým náboženstvím evangelickým, ale také k církvi pravoslavné a řecko-katolické.

Pro české dějiny je charakteristická dlouhá tradice společného života se židovskou komunitou, která našla v Čechách, na Moravě a ve Slezsku místo k životu a která se většinou setkala se přátelským přijetím místními obyvateli.

V současné době vyvíjí v České republice činnost 21 registrovaných církví, mezi nimi také obec věřících v islám.

Komentář m. o.:

Takřka tři čtvrtiny českých občanů žijí ve městech, což také ovlivňuje způsob jejich obživy. Česká republika je průmyslovým státem s vyspělým zemědělstvím - obě odvětví však v současné době procházejí hlubokými změnami, což se promítá do výsledků jejich hospodaření.

Podniky mění své majitele, z rukou státu přecházejí do rukou soukromých podnikatelů, továrny hledají nový výrobní program, celá řada z nich nedokázala v nových podmínkách obstát v konkurenčním boji a musela být uzavřena.

Ani v zemědělství není situace jednoduchá. Mnohá velká družstva, násilně zakládána v době komunistického režimu, se rozpadla, jiná hledají novou formu své existence.

Do České republiky přicházejí noví investoři ze západních zemí a přinášejí s sebou vlastní metody práce a jednání s lidmi. České hospodářství, ačkoli

vě, záběr již stojící moderní tiskárny ve Svitavách.

13.

Letecký záběr české krajiny, který umožní pochopíte hustotu osídlení, letecký záběr některých českých nebo moravských hradů či zámků.

14.

Synchron probíhá v depozitáři Archeologického ústavu AV ČR se záběry na uložené artefakty. Výklad omezit na nejnutnější míru. Na prostříhy použít záběry z velkomoravských nalezišť.

15.

Hora Říp s rotundou na vrcholu, prolnout s vyobrazením původu Přemyslovců na stěnách rotundy ve znojemském hradě, pokračovat historickým vyobrazením Vyšehradu, pak romantický obraz korunovace krále Vratislava II. České korunovační klenoty. Socha Karla IV., prolnout s pohledem na Karlštejn do hradní kaple, pak zakládací listinu pražské

od svržení komunistického režimu uplynulo již více než 10 let, teprve hledá směr svého dalšího vývoje. V zásadě lze říci, že obdobně jako v jiných vyspělých státech, se v také v České republice snižuje podíl zemědělství i průmyslu na tvorbě hrubého domácího produktu a zvětšuje se význam sektoru služeb.

Komentář m. o.:

Území, na němž se rozkládá Česká republika, patří k nejhustěji osídleným částem Evropy a je také územím, na němž lidé nepřetržitě žijí již po desetitisíce let. Předkové dnešních obyvatel - Slované - sem přišli pravděpodobně již v 6. století našeho letopočtu. Podívejme se nyní trochu blíže na minulost této země a na historii jejích obyvatel.

Synchron: archeolog

Odborník na nejstarší dějiny hovoří o počátcích osídlení českých zemí, pak ve stručnosti připomene historii Velkomoravské říše, jako nejstaršího státního útvaru na našem území.

Komentář m. o.:

Počátky českého státu jsou spojeny s panovnickým rodem Přemyslovců, který dokázal zemi sjednotit, připojit k ní Moravu, Slezsko a pak i další území. České knížectví, povýšené později na království, patřilo ve své době k nejsilnějším evropským mocnostem. V roce 1310 nastoupil na český trůn rod Lucemburků. Jeho nejvyšším a významnějším představitelem byl král Karel IV., který se dokonce stal římským císařem.

univerzity. Význam tehdejší Prahy dokumentovat nejvýznamnějšími gotickými stavbami.

Filmová koláž historických vyobrazení z husitských válek, prolnout pohledem na středověká opevnění husitského Tábora.

Portrét Ferdinanda I.
Historické vyobrazení bitvy na Bílé hoře a popravy 27 českých pánů prolnout se záběry Vídně, rakouským dvouhlavým orlem a rakouskou černožlutou vlajkou.

16.
Rozhovor proběhne v knihovně ÚSD AV ČR. Na prostřihy použít dokumentární filmové záběry z pojednávaného období.

17.
Archivní filmové záběry z průběhu Dvoulетки 1947-48

Navázat obdobnými záběry z únorového převratu v r. 1948, z 50. let - zásahy policie, záběry z vězení a komunistických koncen-

Za jeho vlády se Praha stala evropským velkoměstem a roku 1348 v ní byla založena nejstarší univerzita ve střední Evropě.
Od roku 1415 zmítaly českými zeměmi bratrovražedné husitské války, v nichž lidé bojovali o správný způsob vykládání Božího slova a Kristova učení.
Desetiletí trvající boje zemi vyčerpaly a počet jeho obyvatelstva velmi ztenčily.
V roce 1526 usedla na český trůn dynastie Habsburků, kteří v Čechách, na Moravě a ve Slezsku vládli až do rozpadu jejich panství roku 1918.
V této dlouhé době, kdy české země byly součástí mnohonárodní říše a panovníci z cizího rodu sídlili ve Vídni, prošel český národ složitým vývojem, během něž dospěl od hrozby fyzického zániku do stádia dospělosti a nakonec byl schopen obnovit vlastní nezávislý stát.

Synchron: historička
Odbornice na novodobé české dějiny ve stručnosti hovoří o vývoji v letech 1914-1945.
Připomene význam legií pro vznik samostatného Československa, zdůrazní demokratický charakter meziválečné Československé republiky, příčiny její okupace Německem a průběh osvobození roku 1945.

Komentář m. o.:
Naděje spojené s koncem války byly zmařeny komunistickým převratem v Československu v únoru 1948 a následným vývojem, který trval déle než 40 let. V zemi byla nastolena totalitní diktatura Komunistické strany Československa, lidská

tračních táborů, soudní proces s Miladou Horákovou, mrtvé tělo generála Heliodora Píky.

Drátěné zátarasy na hranicích, hlídka Pohraniční stráže v akci.

Filmové záběry z událostí roku 1968 - demonstrace, shromáždění, pak sovětská okupace, tanky v ulicích, protestní demonstrace, mrtví na chodnicích.

Archivní záběry z výstavby hutí v 50. letech, stavba vodní elektrárny, záběr husté sítě elektrického vedení.

Pohled do pražského metra, záběry provozu na dálnici, letecký pohled na velká sídliště na předměstích Prahy.

18.
Dokumentární záběr M. S. Gorbačova, řečnického na sjezdu KSSS, dále jeho schůzka s prezidentem Reaganem, pokračovat záběry z demonstrací v Polsku a v Maďarsku, z hromadného útěku občanů NDR přes Československo (velvyslanectví SRN v Praze) a bourání berlínské zdi.
Demonstrace 17. listopadu 89 a následujících dní v ČSSR.

práva byla soustavně porušována, odpůrci režimu byli zavíráni do vězení a koncentračních táborů a dokonce popravováni. V této době odešly statisíce Čechů a Slováků do zahraničí a tam hledali svobodu a podmínky pro důstojný život. Československo se v této době dostalo zcela do područí Sovětského svazu. Když se v roce 1968 Češi a Slováci pokusili komunistický režim reformovat a demokratizovat, odpověděl na jejich snahu Sovětský svaz vojenským útokem a okupací země.

Během vlády komunistické strany byla zcela změněna hospodářská struktura republiky, důraz byl kladen na zbrojní a těžký průmysl, soukromé podnikání bylo zrušeno a to také v zemědělství.

Přestože komunistický režim uskutečnil celou řadu velkých staveb, které slouží dodnes, jako například metro v Praze, dálnice či panelové domy, dostával se do stále obtížnější situace, kterou dokázal řešit jen se stále většími obtížemi.

Komentář m. o.:

Ve spojení se zahraničně politickým vývojem, který byl koncem 80. let 20. století sovětskému panství nepříznivý, došlo v roce 1989 k politickému převratu také v Československu. Po svržení komunistické vlády v Polsku, Maďarsku a Německé demokratické republice propukly i zde masové demonstrace a lidové nepokoje, které nakonec vedly k pádu komunistického režimu.

V Československu byla obnovena demokracie, součástí právního řádu se stala Listina základních lidských práv a svobod.

Protičeské demonstrace na Slovensku - transparent „Chceme svoj vlastný štát,,.

Schůze ČNR, která vyhlásila samostatnost ČR, česká vlajka stoupá na stožár. Pohled na bratislavský Hrad, záběry z oslav vyhlášení nezávislosti na Slovensku.

Pohled na ústředí NATO v Bruselu s českou vlajkou na stožáru, Armáda ČR v Bosně

19.

Rozhovor probíhá na Václavském náměstí v Praze s budovou Národního muzea a sochy sv. Václava v pozadí.

20.

Záběry z ulic českých a moravských měst, pohledy do tváře lidí, záběry dělníků v továrnách, úředníků v kancelářích.

Pohled na důchodce na lavičce v parku a na mladé lidi stojící ve frontě před úřadem práce.

Prvomájové shromáždění KSČM v Praze, prolnout na shromáždění Vlastenecké fronty a průvod skinů. Zásah policie proti demonstraci proti schůzce Meziná-

V nových podmínkách se plnou silou projeví nedostatečně řešené problémy minulosti. Patřil mezi ně také vztah mezi Čechy a Slováky - národy, které tvořily většinu obyvatel země. Neshody mezi nimi vyvrcholily rozpadem společné republiky a vznikem dvou států nových. K 1. lednu 1993 vznikly samostatná Česká republika a samostatná Slovenská republika. Obě se staly součástí světového demokratického společenství. Česká republika byla přijata do NATO a její armáda se zapojila do vojenských operací této organizace.

Synchron: politolog
Odborník na polistopadový vývoj stručně a srozumitelně charakterizuje nejvýznamnější události, k nimž po vzniku samostatné České republiky došlo a pokusí se - způsobem pocho-
pitelným specifické skupině diváků, jimž je film určen - vysvětlit hlavní politické trendy českého státu.

Komentář m. o.:
Česká republika se v posledním desetiletí svého vývoje potýká s neblahým dědictvím minulosti. Musí provést privatizaci dosud státního hospodářství, které nebylo schopno v konkurenci západního trhu obstát, a restrukturalizovat je. To mělo za důsledek snížení životní úrovně některých vrstev obyvatel, kteří jsou nyní nespokojeni a často podporují extrémistické politické síly. Stát musí modernizovat policii či a zkvalitnit její práci, aby byla schopna zvládnout zvýšenou vlnu zločinnosti, která po listopadu 1989 zemi zaplavila.

rodního měnového fondu v Praze a proti globalizaci, útoky na McDonalds.

Romské sídliště Chanov, záběry akcí spojených se stavbou zdi v Matiční ulici v Ústí n. L.

Pohled na ústředí EU v Bruselu, prolnout se záběry z jednání Evropského parlamentu.

21.

Mozaika záběrů z činnosti českých politických stran - předvolební shromáždění, schůze, pohledy do sekretariátů, na loga, znaky a symboly různých politických stran.

Převolební kampaň - rozdávání letáků, plakáty v uli-

Stojí před ním úkol reformovat právní řád, soudnictví i státní správu, které dosud nedosahují úrovně vyspělých demokratických zemí. Česká republika také musí najít způsob, jak komunikovat se skupinou nepříznivých obyvatel - těch, kteří nejsou schopni či ochotni respektovat normy, podle nichž žije většina obyvatelstva. Všechny tyto úkoly jsou totiž nezbytnou podmínkou k dosažení cíle, který stojí před demokratickými silami v České republice - vstupu do Evropské unie. Splnění těchto úkolů se pozitivně promítne do života každého z občanů České republiky, bez ohledu na to, zda se v ní narodil či se do ní přistěhoval zcela nedávno.

Komentář m. o.:

Každého, kdo se uchází o možnost v naší zemi žít, musí zajímat i odpověď na otázku, co si smí a nesmí dovolit, jaká budou jeho práva a povinnosti a jak vůbec zde jsou zajištěna občanská práva a demokratické svobody.

Česká republika je parlamentně demokratickým státem, založeným na existenci a činnosti politických stran. V naší zemi mohou svobodně vyvíjet činnost ta politická seskupení, která nemají ve svých stanovách a programech obsaženo ustanovení, jež by nějakým způsobem ohrožovalo demokratický charakter společnosti. Pomocí nejrozumnějších prostředků usilují o získání přízně občanů, kteří jím mohou ve volbách odevzdat svůj hlas. Každá strana, v závislosti na počtu hlasů, které ve volbách získá od občanů s volebním právem,

cích, šoty v TV aj.

vyšle své zástupce do zákonodárných sborů a samosprávných orgánů. V České republice probíhají volby do Parlamentu a do zastupitelstev krajů, obcí a měst.

22.

Prolnout záběry z volebních místností - pohled na komisi, voliči odcházejí za plentu, vhazují lístek aj.

Synchron: odborník na volební právo

Odborník hovoří o termínech a způsobu parlamentních voleb v České republice.

23.

Pohled do zasedací síně Poslanecké sněmovny a Senátu, švenk po jednajících poslancích a senátorech.

Komentář m. o.:

Parlament České republiky se dělí do dvou komor - na Poslaneckou sněmovnu a na Senát. Jako celek hraje v politickém systému demokratického státu nezastupitelnou úlohu: poslanci a senátoři - tedy zástupci občanů, kteří si je ve volbách vybrali a odevzdali jim svůj hlas - tvoří zákony této země, které jsou pro všechny závazné. Poslanci a senátoři také volí prezidenta republiky a vyslovují důvěru vládě, která je na základě výsledků parlamentních voleb sestavena. Poslanecká sněmovna i Senát však plní řadu ještě jiných úkolů a každý z nich k tomu využívá svých vlastních, specifických a odlišných prostředků.

24.

Rozhovor proběhne před budovou ve Sněmovní ulici, prolnout záběry návrhu zákona atd.

Synchron: předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Předseda P PČR ve stručnosti a srozumitelnou formou divákům vysvětlí mechanismus činnosti sboru, jejž řídí.

25.

Rozhovor proběhne před Valdštejnským palácem, prolnout

Synchron: předseda Senátu Parlamentu České republiky

Předseda Senátu vysvětlí srozumitelně a stručně divákům,

záběry z činnosti Senátu.

čím se liší Senát od Poslanecké sněmovny, jaké jsou jeho pravomoci a mechanismus jeho činnosti.

26.

Ukázat symboly a nejvýznamnější představitele zmíněných stran, záběry nejvýznamnějších stranických dokumentů, které by mohly charakterizovat ideové zaměření každé z nich.

Komentář m. o.:

V současné době je v Parlamentu České republiky zastoupeno 5 politických stran, které ve svých programech představují nejrozličnější názory a hájí zájmy svých voličů. Největší počet hlasů obdržela v posledních volbách Česká strana sociálně demokratická, která se hlásí k politické levici, hlásatelkou krajně levicových názorů je v parlamentě Komunistická strana Čech a Moravy. K opačnému politickému pólu - k politické pravici - se naopak hlásí Občanská demokratická strana a Unie svobody- DEU. Zásady politického středu vyznává Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová. V České republice ovšem vyvíjí činnost ještě celá řada dalších politických seskupení a stran, které však v parlamentních volbách nezískaly důvěru občanů a v důsledku toho nebyly do parlamentu zvoleny.

27.

Pohled na budovu Předsednictva vlády ČR proltnout se záběry ze zasedání vlády a z diskuse ministrů.

Komentář m. o.:

Politická strana, která získá ve volbách největší počet hlasů, případně si zajistí podporu poslanců z jiných politických stran, má právo vytvořit vládu, která na další čtyři roky řídí život této země. Zatímco parlament je zákonodárnou složkou českého politického systému, je vláda složkou výkonnou. Činnost parlamentu je na vládě nezávislá a naopak vláda je povinna parlamentu podávat zprávu o své činnosti

Záběry z parlamentní interpelace ministrů, jejich od-

povědi.

28.

Část archivního záznamu z některého novoročního projevu prezidenta Havla, prolnout blízkým pohledem na prezidentskou standartu.

Archivní filmové záběry prezidenta Masaryka, pokračovat obdobnými záběry prezidenta Beneše, připojit fotografii, na které jsou oba prezidenti společně.

Archivní filmové záběry prezidenta Háchy, fotografie z jeho návštěvy u Hitlera 14. 3. 1939, pak archivní záběry z okupace Prahy Němci.

Archivní filmové záběry prezidentů Gottwalda, Zápotockého, Novotného, Svobody a Husáka.

Záběry objetí a polibků čs. komunistických prezidentů se sovětskými představiteli, prolnout záběry z pobytu

a jednotliví ministři musí odpovídat na dotazy a interpelace poslanců. V případě, že parlament z nějakých závažných důvodů je s činností vlády nespokojen, mohou jí poslanci vyslovit nedůvěru a odvolat ji. Vývoj státu v jednotlivých odvětvích řídí ministři, jejichž počet nebývá stejný a často se mění.

Komentář m. o.:

Jedním z úkolů i pravomocí parlamentu je volit prezidenta republiky. Úřad prezidenta se v České republice a dříve v Československu těší tradičně velké vážnosti. Základy této úcty nepochybně položil první československý prezident prof. Tomáš Garrigue Masaryk, který stál v čele státu od roku 1918 do roku 1935. Obdobně se podpoře československé veřejnosti těšil jeho nástupce dr. Edvard Beneš, který ovšem byl osudem postaven do velmi těžkých lidských a politických zkoušek. Prezidenti, kteří přišli po něm, již kvalit obou prvních hlav státu nedosahovali. V silách ani možnostech dr. Emila Háchy, starého a nemocného člověka, nebylo vzdorovat tlaku nacistického Německa, jemuž byl vystaven. Další mužové, kteří stanuli v čele Československé republiky - Klement Gottwald, Antonín Zápotocký, Antonín Novotný, Ludvík Svoboda a dr. Gustáv Husák - byli do tohoto úřadu dosazeni Komunistickou stranou Československa a místo, aby byli zastánci zájmů svého lidu, stali se prosazovateli zájmů Sovětského svazu, který dokonce Československo od roku 1968 více než 20 let vojensky

sovětských vojsk v ČSSR.

29.

Archivní filmové záběry z volby Václava Havla prezidentem ČSSR, pokračovat záběry z jeho volby prvním prezidentem ČR.

okupoval.

Komentář m. o.:

Teprve Václav Havel se stal po dlouhé době prvním svobodně zvoleným prezidentem republiky a nejširší veřejnost jej tak dlouhou dobu také chápala.

Václav Havel se v roce 1993 stal rovněž prvním prezidentem samostatné České republiky a občané jej po řadu let uváděli jako osobnost, které si ze všech politiků nejvíce vážili.

30.

Pohled do pražských ulic, detailní záběry štítů centrálních a vládních institucí.
Státní znak ČR.

Komentář m. o.:

Česká republika je budována jako centralizovaný stát, v němž se většina moci a rozhodovacích pravomocí soustřeďuje v Praze. Přestože ve státním znaku jsou obsaženy znaky všech historických zemí - Čech, Moravy a Slezska - stát na zemském principu organizován není. V souvislosti se snahou České republiky o přijetí do Evropské unie byla provedena územní reforma, spojená s reformou správy, a celá republika byla rozdělena do 14 krajů. Jejich teprve krátkodobá existence ještě nemohla ukázat jejich přednosti a nedostatky.

31.

Rozhovor prolnout záběry z ustavujících zasedání krajských zastupitelstev, z voleb hejtmanů atd.

Synchron: náměstek ministra vnitra
Náměstek ministra vnitra hovoří o rozdělení republiky do krajů, vysvětlí divákům stručně přednosti této územně-správní organizace a naznačí kompetence a povinnosti krajských orgánů.

32.

Pohled na tabule s označením názvu obce u silnice - vedle

Komentář m. o.:

Sídelní struktura České republiky zahrnuje 20 600 sídel, spojených do 6 244 administra-

tabule pražské ukázat i označení malých obcí, mezi nimi také nejmenší - Březiny.

Záběry z Březiny, pohled na radnici.

Volby do obecních zastupitelstev, schůze městského zastupitelstva v Brně i obecního zastupitelstva některé malé obce.

33.

Prolnout vhodnými ilustračními záběry.

34.

Záběry cizinců v ulicích českých měst - vietnamská tržiště, arabské směnárny.

Pohled na stavby, kde jsou zaměstnaní Ukrajinci a Slováci.

Nelegální shromaždiště cizích dělníků, čekajících, až si je vybere některý ze zaměstnavatelů.

Záběry z razie Policie ČR proti nelegálně zaměstnaným osobám.

Pohled na uprchlíky v ČR, najít vhodné prostředí - buď při výslechu na Policii nebo

tivních obcí - takový byl alespoň stav k roku 1999. Největší z nich byla samozřejmě

Praha, nejmenší pak obec Březina na okrese Vyškov, v níž žije pouhých sedm obyvatel. Avšak bez ohledu na počet obyvatel má každá z těchto obcí právo rozhodovat sama o svém osudu. Každé čtyři roky probíhají komunální volby, v nichž vznikají obecní a městská zastupitelstva, v nichž mají právo volit a nechat se zvolit občané České republiky, kteří mají ve své obci trvalý pobyt.

Synchron: starosta některé ze středně velkých obcí
Hovoří o možnostech místní samosprávy a o svých zkušenostech z výkonu funkce.

Komentář m. o.:
S postupem doby žije v České republice stále více lidí, kteří se tu nenarodili. Někteří přicházejí jen na krátkou dobu, za prací a pak se opět vracejí domů. Například v roce 1999 bylo v České republice legálně zaměstnáno více než 99 000 cizinců - z toho jen ze Slovenska 54 800 a z Ukrajiny 17 500. Vedle nich tu ve stejné době podle odhadu pracovalo dalších 100 000 lidí, kteří žádné povolení neměli a často byli obětí hrubého vykořisťování nezodpovědnými podnikateli. Po takovýchto lidech Policie České republiky pátrá a po dopadení jsou vyhoštěni domů. Vedle nich tu ovšem žijí také lidé, kteří přišli na útěku ze své vlasti, v níž - jak cítili - už nemohli z nějakého vážného důvodu žít. Někteří tu požádali o politický asyl záměrně a po zvážení všech důvodů,

při zadržení při přechodu hranic.

35.

Dokumentární záběry zachycující pokusy nelegálních přistěhovalců dostat se do západních zemí, zásahy policie a pohraničních orgánů proti nim.

Záběry z uprchlických táborů v ČR.

Pohledy na lidi v uprchlických táborech - podmínky světa, jejich ubytování atd.

37.

Rozhovor probíhá v některém z těchto zařízení.

37.

Záběry dokumentující možnost soužití lidí různých ras. Děti různé barvy pleti vedle sebe ve škole atd.

jiní tu uvízli během své cesty do některé z vyspělých západních zemí, další sem přivedla náhoda.

Komentář m. o.:

Celá střední a východní Evropa se po převratných změnách roku 1989 musela vyrovnat s nejrozsáhlejším přílivem uprchlíků od konce druhé světové války.

V Československu a poté v České republice požádalo v době od července roku 1990 do konce roku 1999 o statut uprchlíka celkem 25 105 osob. Jen v krátké době od 1. ledna 2000, kdy vešel v platnost nový zákon č. 325/1999 Sb. o azylu, který nahradil doposud platný zákon o uprchlících, do 31. ledna 2001, vstoupilo do řízení o udělení azylu dalších 9 915 osob. V době od července 1990 do konce ledna 2001 obdrželo azyl v České republice 2 039 lidí z 55 zemí celého Stát nebyl na takový příliv připraven, bylo třeba vybudovat a vybavit uprchlické tábory - přijímací a pobytová střediska v rámci azylových zařízení MV ČR - a postarat se o integraci nově příchozích.

Synchron: úředník MV ČR, zajišťující provoz azylových zařízení
Úředník hovoří o základních principech fungování těchto zařízení.

Komentář m. o.:

Česká veřejnost reaguje na příliv cizinců do své vlasti různě. Většina obyvatel cítí soucit s utrpením příchozích a ráda by jim jejich život usnadnila a pomohla jim. Mnohé však zaráží odlišný životní způsob a zcela jiné kulturní a nábo-

Archivní záběry z rasistického shromáždění, z akcí skinů, pohled na zdemolované o azyl židovské hřbitovy.

ženské zvyklosti uprchlíků.
I v České republice ovšem existuje nemalé množství lidí, kteří uprchlíky a žadatele odmítají z rasistických či jiných nepřátelských důvodů; také s touto skutečností musí nově příchozí počítat a být s ní seznámeni. Jaké důvody čeští občané proti přijetí uprchlíků nejčastěji uvádějí? Podívejme se na výsledky malé ankety.

38.

Anketa probíhá v přirozeném prostředí respondentů, z jejich výpovědi bude vybráno jen to nejpodstatnější.

Synchron: účastníci ankety

Deset vybraných osob stručně odpoví na otázku: Co vám nejvíce vadí na poskytnutí azylu uprchlíkům z jiných zemí?
Z odpovědí bude vybráno a sestříháno jen hlavní jádro, které vyjadřuje podstatu jejich výhrad.

39.

Pohled na české lidi na tržišti či na burze, nakupující od vietnamských obchodníků, v jejich jednání nejsou stopy rasismu.

Komentář m. o.:

Jaká je však skutečnost? Jak přijala česká společnost lidí, kterým byl azyl skutečně udělen? Podívejme se na osudy některých z nich.

40.

Také natáčení výpovědí těchto osob probíhá v jejich přirozeném prostředí, které by mohlo napovědět o stupni jejich integrace.

Synchron: účastníci ankety

Tři vybrané osoby, kterým byl v minulých letech v České republice přiznán azyl, vypovídají o svých zkušenostech se začleňováním do většinové společnosti.

41. Komentář m. o.:

Archivní filmové záběry ukazující přijetí ruských, německých a rakouských emigrantů v Československu.

Česká republika je zemí se starou kulturní tradicí, zemí, jejíž obyvatelé útlak, násilí, nesnášenlivost a cizí nadvládu poznali na vlastní kůži. Českoslovenští občané sami hledali spásu v útěku za hranice, ať již v roce 1938, nebo po roce 1948 a 1968. Na druhé straně to byli právě oni, kdo

Prolnout s pohledem do ulic
českých měst, zaplněných
spokojenými lidmi jako sym-
bolem bezkonfliktního sou-
žití starousedlíků i lidí
nově příšlých.

Konec + titulky

poskytli útočiště a bezpečí
uprchlíkům před hrůzami bolše-
vického řádění v Rusku ve 20.
letech minulého století, stej-
ně jako uprchlíkům před naci-
stickým terorem v Německu ve
30. letech i uprchlíkům před
občanskou válkou v Rakousku ve
stejně době.

Je třeba pochopení a dobré vů-
le na obou stranách a lidé,
kteří potřebují nalézt útočiš-
tě a bezpečí pro život dnes,
najdou v České republice jistě
znovu otevřené dveře. Česká
republika se může stát jejich
novým domovem.